

กสศ. หุ่นกลไกประชาชนร่วมแก้ปัญหาเหลื่อมล้ำ ยกกองทุน 10 บาท เชียงใหม่เป็นต้นแบบ

● นำเสนอเมื่อ 29 ส.ค. 2561

ชวนคนไทยร่วมเสนอความเห็นทิศทางการกองทุน เวกี 4 ภาค และ www.eef.or.th

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ร่วมกับ ภาควิชาเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานตามมาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ.กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กล่าวว่า หนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของ กสศ. ที่สนับสนุนให้ภารกิจสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาประสบความสำเร็จ คือการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกภาคประชาชนมีส่วนร่วมออกแบบวิธีการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำตามบริบทของพื้นที่ตนเอง เช่นเดียวกับการเติบโตของภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2558 ขณะนี้มีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ที่เข้มแข็งจนนำมาสู่การจัดตั้งกองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ หรือกองทุน 10 บาท ระดมความร่วมมือและงบประมาณจากคนเชียงใหม่เพื่อสนับสนุนเด็กเยาวชนยากจนและด้อยโอกาสให้มีโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของตัวเองได้สำเร็จโดยไม่รอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว นี่คือต้นแบบของกลไกพิเศษ ที่กสศ. จะสนับสนุนให้เติบโตขึ้นทั่วประเทศ

“กระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่มีขึ้น จึงเป็นเวทีระดมความร่วมมือเพื่อต่อยอด ขยายผลข้อเสนอแนวทางใหม่ ๆ จากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทั้งระบบ โดยครั้งแรกจัดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ครั้งที่สอง วันที่ 21 สิงหาคม จังหวัดสุรินทร์ ครั้งที่ 3 วันที่ 22 สิงหาคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และครั้งที่ 4 ช่วงต้นเดือนกันยายน ที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ กสศ. ยังเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็น ที่ www.eef.or.th จึงขอเชิญชวนประชาชน หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินงานในอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน”

ดร.ประสาร กล่าวว่า ภายหลังจากขั้นตอนรับฟังความคิดเห็น สำนักงาน กสศ. จะนำทุกประเด็นความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ต่อไป โดยกสศ. น่าจะมีผลงานใน 3 เรื่องสำคัญ คือ

1. ขจัดอุปสรรคต่อความเสมอภาคทางการศึกษาของนักเรียนยากจนพิเศษจำนวนประมาณ 620,000 คนทั่วประเทศ ด้วยการสนับสนุนเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไขเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว และมาตรการดูแลต่อเนื่องโดยครูและสถานศึกษา
2. X-ray พื้นที่ 15 จังหวัด ทุกภูมิภาคทั่วประเทศไทย ค้นหาเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษาอายุระหว่าง 3-18 ปี จำนวน 100,000 คน แรก ส่งต่อสู่ระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ ที่สอดคล้องกับความถนัดและศักยภาพของเด็กเป็นรายคน

รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของตลอดแรงงานในแต่ละพื้นที่
ในอนาคตจะสามารถเป็นต้นแบบการทำงานในครบทั้ง 77
จังหวัดได้ในปีงบประมาณต่อไป 3. สนับสนุนทุนการศึกษาสายอาชีพสำหรับนักเรียนยากจนระดับ ม.3
ที่มีศักยภาพสูง 12,000 ทุน โดยเมื่อสำเร็จการศึกษาจะมีงานทำได้ทันที
ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของตัวเยาวชนและครอบครัวออกจากกับดักความยากจน
ซึ่งถือเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่ยั่งยืนผ่านการลงทุนส่งเสริมการเลื่อนชั้นทางสังคม (Social Mobility)

นายไพรัช ไหมชมภู รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
และเลขาธิการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า จังหวัดเชียงใหม่มีเด็กยากจนราว 62,622 คน
ในจำนวนนี้เป็นเด็กยากจนพิเศษจำนวน 26,098 คน ที่ผูกพันครอบครัวรายได้เฉลี่ยเพียงเดือนละ 1,281 บาทต่อคน
หรือเฉลี่ยเพียงวันละ 42.7 บาทเท่านั้น นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยเร่งด่วน
ก่อนจะหลุดออกจากระบบการศึกษา

ในการดำเนินงานของกองทุน 10 บาท ในปีแรกได้รับการสนับสนุนจากคนเชียงใหม่บริจาคคนละ 10 บาท
ภายในระยะเวลา 1 เดือน ระดมทุนได้จำนวน 2.7 ล้านบาท สามารถขยายผลช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ด้วยโอกาส
จำนวน 230 คน แบ่งการสนับสนุนหลายด้าน เช่น ทุนการศึกษาสายอาชีพ ทุนการศึกษาสายสามัญ
ทุนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาที่ประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้ระหว่างเรียน โดยการสนับสนุนนั้น
มีตั้งแต่ระดับ 5,000-30,000 บาท ทั้งนี้ไม่ได้พิจารณาจากผลการเรียนเป็นตัวหลัก แต่เน้นเรื่องพฤติกรรม
ความอดทน รับผิดชอบ การมีความใฝ่ฝัน และมีแรงบันดาลใจไม่ย่อท้อ โดยมีกระบวนการกลั่นกรอง
คัดเลือกที่รอบคอบ มีการลงพื้นที่จริงเพื่อตรวจสอบ

“จากประสบการณ์ผมมองว่ากองทุน 10 บาทสำเร็จขึ้นมาได้เพราะ คนเชียงใหม่รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน
กองทุนนี้เป็นกองทุนของคนเชียงใหม่ทุกคน เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนของพวกเรา
หากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ช่วยสนับสนุนให้เกิดกลไกลักษณะนี้ในทุกจังหวัด
ทำให้คนในพื้นที่ต่างรู้สึกมีส่วนร่วม
การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้”
เลขาธิการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าว

ในเวทีการรับฟังความคิดเห็นได้มีการนำเสนอ กรณีศึกษา “ระบบการติดตาม สนับสนุน
และช่วยเหลือเด็กนักเรียนด้อยโอกาส” ของ โรงเรียนวัดห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน
จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนขยายโอกาสที่ใช้ “ระบบการเยี่ยมบ้าน” ควบคู่ไปกับการใช้ แอปพลิเคชัน “
ระบบคัดกรองปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน” ภายใต้ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
(Information System for Equitable Education : ISEE) ที่ช่วยเปิดใจครูใหญ่และเขาใจศิษย์
และนำไปสู่การติดตามช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาสและมีความเสี่ยงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษา
ด้วยการค้นหาความถนัดสู่การพัฒนาทักษะอาชีพ ดึงกลุ่มเสี่ยงกลับสู่สถานศึกษาอย่างมีความสุข

ครูพิมพ์รดา ส่งชื่น กล่าวว่า จากการที่โรงเรียนมีระบบเยี่ยมบ้านและการใช้แอปพลิเคชัน
“ระบบคัดกรองปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน” ทำให้ครูทราบข้อมูลว่านักเรียนกวารอยละ 90
มาจากครอบครัวที่ยาก อยู่ในชุมชนที่ห่างไกล สภาพพื้นที่เป็นดอยมีความยากลำบากในการเดินทางมายังโรงเรียน
ความยากจนทำให้เด็ก ๆ ต้องไปช่วยครอบครัวทำไร่ทำสวนเพื่อหารายได้หรือใช้แรงงานรับจ้าง
จึงต้องขาดเรียนอยู่เป็นประจำ และไม่มีเวลาที่หอบทวนบทเรียนเพราะต้องทำงาน ผลการเรียนจึงไม่ค่อยดีนัก

“การที่ครูได้ไปเยี่ยมบ้านจะทำให้รู้ว่า เราจะส่งเสริมแต่ด้านวิชาการอย่างเดียวไม่ได้
เพราะถ้านักเรียนก็จะมีเด็กอีกหลายคนต้องถูกทอดทิ้ง
ดังนั้นครูที่นี่ก็จะช่วยเหลือเด็กทุกคนโดยมองข้ามคำว่าเก่ง แต่จะดูว่าเด็กมีความสนใจในเรื่องอะไร
ที่สำคัญก็คือการส่งเสริมเรื่องทักษะอาชีพ เด็กต้องมีทักษะการมีชีวิตสามารถเอาตัวรอดในสังคมได้
และต้องมีทักษะในการทำงาน สองสิ่งนี้คือสิ่งที่ชุมชนและโรงเรียนมุ่งหวัง เพื่อให้เด็ก ๆ
ได้ค้นหาหรือคนพบคำตอบตั้งแต่เรียนอยู่ในระดับชั้น

ม.1-2 สามารถวางแผนชีวิตว่าจบแล้วจะไปเรียนต่อหรือทำอะไร

ซึ่งจากการทำงานของโรงเรียนและครูประจำชั้น

ทำให้พบว่าม.1-2 นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจในเรื่องของทักษะอาชีพ อย่างในกรณีของ “สดใส”
นักเรียนชั้น

ม.3 และกลุ่มเพื่อน จนได้รับการฝึกอบรม “อาชีพช่างตัดผม”

ทำให้เด็กกลุ่มนี้ได้ค้นพบตัวตนและความถนัดของตนเองและเกิดความสุขในการมาโรงเรียน

ที่นำไปสู่การเปลี่ยนทัศนคติในการใช้ชีวิต

โดยโรงเรียนวัดห้วยแก้วยังสนับสนุนต่อยอดให้เปิดเป็น “บริษัทสร้างการดี” สนับสนุนการฝึกทักษะอาชีพต่างๆ
ให้กับนักเรียน

“พอได้เห็นฝีมือและผลงาน เราก็ชื่นชม ตัวเด็กเองก็มีกำลังใจ

เขาก็เลยมาขอใช้บริเวณหน้าห้องวิทยาศาสตร์มาตัดผมให้เพื่อนๆ นองๆ พอครูท่านอื่นๆ มาเห็นก็ชื่นชม

สดใสก็เลยมีกำลังใจที่จะมาโรงเรียนมากขึ้น พอขึ้นม.3 เขาก็เริ่มเปลี่ยนวิธีคิด

ย้ายมาอยู่ที่หอพักของโรงเรียนเพื่อที่มาเรียนหนังสือและสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้เต็มที่

จากเด็กเกเรนี่เรียนเปลี่ยนเป็นคนที่มีภาวะผู้นำมากขึ้นและมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตในอนาคตทำให้หันมาให้ความสำคัญกับการเรียนมากขึ้น”